

EVALVACIJA PROJEKTA »MREŽA SODOBNEGA PLESA«
oktober 2010 – september 2012

OKOLIŠČINE SPREMENJENE, CILJ ISTI

Kratek povzetek evalvacije projekta Mreža sodobnega plesa

Mreža sodobnega plesa je nastala na pobudo akterjev, ki so v pripravah slovenske sodobnoplesne platforme Gibanica iskali še druge možnosti za razvojne preboje slovenskega sodobnega plesa. Gibanica je namreč postajala vse bolj omejena v svoji predstavitveni oziroma promocijski vlogi, bienalnost pa je imela za posledico, da je po vsakem valu in koncentraciji dogajanja, želja in prizadevanj v dveh letih zamah izhlapel oziroma vsaj oslabel.

Mreža sodobnega plesa je bila tako zamišljena kot vzpostavitev trajnega mehanizma, ki bi spodbujal razvoj slovenskega sodobnega plesa, kot glavni cilji mreže so bili zastavljeni:

* *Do konca leta 2012 bomo po vsej Sloveniji vzpostavili vsaj 10 partnerstev z organizacijami, ki bodo sposobne aktivno in kontinuirano programirati predstave sodobnega plesa.*

* *Do konca leta 2012 bomo povezali vse nevladne organizacije, ki so sposobne producirati kakovosten program na področju sodobnega plesa.*

* *Do konca leta 2012 bomo oblikovali predloge zakonodajnih podlag za izboljšanje položaja akterjev na področju sodobnega plesa.*

Po dveh letih lahko ugotovimo, da so bili cilji realizirani le delno. Partnerstva z organizacijami so sicer vzpostavljena, prostor za sodobni ples se je razprl, vendar žal ne moremo ugotoviti, da so se sodobnoplesne organizacije izven Ljubljane vzpostavile kot organizacije, ki lahko kontinuirano programirajo predstave sodobnega plesa.

Večje uspehe mreža beleži na področju povezovanja, celo v nasprotju s pričakovanji, ne samo povezovanja med akterji v različnih mestih, ampak med akterji znotraj mest samih (v okviru Gibanice na turneji recimo so se prvič povezale organizacije v Novem mestu, Novi Gorici, Kranju ...), do največjega preboja je prišlo ravno pri povezovanju organizacij, ki sobivajo že leta, a jih je ravno mreža uspela povezati in med njimi vzpostaviti trajna sodelovanja.

Cilj priprave zakonodajnih pobud je sicer izpolnjen v celoti, zakonodajne pobude so bile domišljene, spisane in oddane, a vendarle ima ocena rezultatov grenak priokus, saj vsaj za časa trajanja projekta nobena od pobud ni »postala meso«. A vseeno same pobude niso izgubljen napor, včasih je že neprestan pritisk na odločevalce dolgoročno ključen za izboljšanje stanja.

Na kratko ocenimo še uresničevanje strateških ciljev projekta:

** Vzpodbujamo strateško razmišljanje o sodobni umetnosti in kulturi, kot temeljni vrednoti slovenske družbe.*

Projekt je seveda doprinesel k dodatnemu razmisleku o vrednosti in pomenu kulture, a vendarle ugotavljamo, da ostaja to eden izmed ciljev za prihodnost, saj izven direktnih naslovnikov projekta, mreža ni imela dostopa do širšega kroga občinstva. Še najbolj sta to poslanstvo izpolnili Gibanica in Gibanica na turneji, saj sta zaradi množičnosti dogodkov uspeli nagovoriti najbolj široko občinstvo.

** Optimiziramo učinkovitost kadrov, ki znotraj NVO delujejo v produkciji, promociji in organizaciji, ter povečujemo njihovo sposobnost pridobivanja sredstev za svoje delovanje.*

Ocenjujemo, da je to eden od ciljev, ki se je najbolj kakovostno udeležil, saj je mreža skozi izobraževanja, ki jih je organizirala za nevladne organizacije in za svoje lastne kadre, uspela v dveh letih izobraziti mnogo profesionalcev ali šele nastajajočih profesionalcev s področja.

** Povečujemo vpetost NVO v lokalno okolje ter njihovo vidnost in prepoznavnost v nacionalnem kulturnem prostoru.*

Ta cilj je eden od večjih uspehov mreže, sploh skozi izobraževanja in projekt Gibanica na turneji je mreži uspelo povezati posamezne NVO v mestih z lokalnimi oblastmi in z lokalnimi javnimi zavodi.

** Povečujemo izkoriščenost obstoječe javne infrastrukture skozi oblikovanje partnerstev z nevladnim in javnim sektorjem.*

Kljub raziskavi, ki je mapirala obstoječo infrastrukturo in lahko služi kot izhodišče pri nadaljnjih prizadevanjih za prostore, žal izkoriščenost javne infrastrukture po dveh letih ni bistveno večja, večinoma so razlogi zunanji: nepripravljenost javnih zavodov na sodelovanje, zapleti z lastništvom, predvsem pa: sama infrastruktura je manjši problem kot pridobivanje sredstev za redno delovanje in vzdrževanje oziroma za programske stroške.

** Omogočamo dostop do znanj, ki krepijo konkurenčnost NVO organizacij v pridobivanju javnih sredstev.*

Izobraževanje se je izkazalo za potrebno in zaželeno, vsa ponujena izobraževanja so bila dobro obiskana in upamo lahko, da se bodo dolgoročni učinki šele začeli kazati. Vendarle velja opozoriti tudi na problematičnost kampanjske ponudbe izobraževanja, slovenski prostor potrebuje bolj sistematičen pristop in odmev tudi v akademski sferi, ki bo zmogla tudi afirmirati področje kot znanstveno in kot raziskovalno.

** Znižujemo stroške produkcije z optimizacijo postprodukcije sodobnoplesnih programov.*

Postprodukcija ostaja pereč problem slovenskega sodobnega plesa. Delno je traso za izboljšanje postprodukcije tlakoval projekt Gibanica na turneji, a radikalnejši in bolj dolgoročni premiki bi zahtevali širši angažma odločevalcev in sistemske rešitve na nacionalni ravni.

** Povečujemo izkoristek javnih sredstev, tako da subvencionirane produkte delamo dostopnejše na nacionalni ravni.*

Za ta cilj velja podobno kot za prejšnji: dostopnost sodobnega plesa se v zadnjem obdobju zmanjšuje, potrebne bi bile širše sistemske rešitve, ki jih projekt kot je Mreža sodobnega plesa sicer lahko nakaže ali razpre, a je dolgoročna rešitev odvisna tudi od političnih odločevalcev.

** Krepimo produkcijsko učinkovitost mrežnih partnerjev in s tem posredno omogočamo razvoj dobrih praks na področju produkcije.*

Tudi tu mreža žanje uspehe: vsi partnerji v projektu projekt zaključujejo bolj izobraženi in s primerom dobre prakse; obenem vsem ostaja obilo novega znanja in povezav za nadaljnji razvoj.

** Povečujemo mobilnost sodobne umetnosti in drugih znanj med posameznimi slovenskimi regijami in motiviramo delavce v NVO za delovanje izven glavnega mesta.*

Decentralizacija se odvija zelo počasi in mukoma: mreža je k decentralizaciji pripomogla predvsem z izjemno regionalno razpršenostjo ponujenega izobraževanja in s projektom Gibanica na turneji, prav tako je mreža vzpodbudila posamezne premike v lokalnih okoljih.

V celoti ocenjujemo, da je projekt Mreža sodobnega plesa izpolnil večino kratkoročnih ciljev in izvedel vse zadane aktivnosti, vzroke za izmikanje doseganja dolgoročnejših ciljev pa prepoznamo v štirih sklopih dejavnikov:

*** Spremenjene okoliščine.** Leta 2010, ko je bil projekt zasnovan, je bila kriza že vseprisotna in preteča, a vendarle je na nacionalni in na lokalnih odločevalskih ravneh še obstajal pogum in odločenost, da bodo stvari šle na bolje. Leta 2010 so se na področju sodobnega plesa obetale dolgo pričakovane spremembe: ustanavljala se je prva javna institucija na področju sodobnega plesa, Center za sodobne plesne umetnosti, ki bi dolgoročno lahko prevzel del poslanstva mreže, obstajala je pripravljenost na dialog o uprizoritveni gostovalni mreži v Sloveniji, Španski borci kot prizorišče sodobnega plesa so se razvijali, rezov v projektne in programske razpise, iz katerih se financira večina sodobnoplesne produkcije v Sloveniji, še ni bilo, platforma Gibanica je z novim programskim odborom najavljala spremembe ... Skratka, okoliščine so bile obetajoče in pridobitev sredstev za mrežo je delovala kot ena izmed točk preloma, ki bi omogočila razvoj in realizacijo dolgo pričakovanih in potrebnih sprememb. Žal so se okoliščine v dveh letih radikalno spremenile: center so ukinili še preden je zares začel delovati, sredstva za sodobni ples so radikalno zmanjšana, lokalne skupnosti se prav tako borijo s prezadolženostjo občin in s kriznimi ukrepi, javnih zavodov še vedno nihče ne stimulira k odpiranju in sodelovanju, ampak jim z rezanjem sredstev prav tako onemogočajo razvoj. Po dveh letih zgleda, da so bile »sanje« izpred dveh let skoraj utopične in da bo novo poslanstvo mreže, če bo nadaljevala z delovanjem, bolj borba za že pridobljeno, pa izgubljeno s krizo.

* **Narava financiranja projekta.** Financiranje Evropskega socialnega sklada je sploh omogočilo projekt mreža sodobnega plesa; a narava financiranja ima tudi svoje omejitve, ki se seveda odražajo tudi na rezultatih projekta. Kot ključne pomanjkljivosti prepoznavamo visoko birokratiziranost projekta, ki projektno ekipo časovno okupira do te meje, da hromi vsebinsko in organizacijsko plat projekta, kot pomanjkljivost se je pokazala tudi relativna nefleksibilnost pri odstopanju od napovedanih aktivnosti (sploh pri novih podvigih, kot je bila mreža sodobnega plesa, se pogosto šele skozi delo izkažejo nove potrebe ali izkristalizirajo novi cilji, ki so bolj pomembni od zastavljenih, vendar so spremembe aktivnosti možne le delno, zahtevajo veliko administracije in zaradi vnaprejšnjega preverjanja s kontrolno službo ministrstva zahtevajo veliko časa) in relativna nefleksibilnost pri spreminjanju napovedanega proračuna, kjer velja podobno kot pri prejšnji postavki: potrebe se pogosto izkažejo šele med delom samim. pretekli dve leti sta bili sploh leti mnogih sprememb na sodobnoplesnem področju, na katere se je mreža lahko odzvala le delno, saj so *ad hoc* akcije in ukrepi ter nasploh spremembe žal v neskladju z naravo financiranja.

* **Časovne omejitve.** Za mnoge, sploh dolgoročne, cilje se izkazuje, da sta dve leti enostavno premalo; da je dve leti doba, ko se polje delovanja dodobra razišče, vzpostavi povezave in šele začne udeležati projekte. Torej dve leti je doba, da se popraska po površini, za globlje spremembe pa je potrebnega več časa. Prav zato se skozi to evalvacijo kaže, da so vse aktivnosti, ki imajo rezultate že na kratki rok, najbolj uspešne, saj je za bolj strateške premike zmanjkalo časa (in politične volje).

* **Pripravljenost deležnikov za sodelovanje.** Kljub poznavanju »scene« je ekipa pri pripravi projekta vseeno podcenila pasivnost deležnikov, pri tem kritika leti tako na samo plesno sceno, kjer se stvari premikajo le počasi in ob obilo spodbude in animacije, predvsem pa na odločevalce, ki so vendarle podprli projekt z vsemi njegovimi cilji, a vendarle pokazali malo posluha za spremembe in spodbude, ki presegajo raven načelne podpore in posegajo na področje konkretnih kulturnih politik, ki opredeljujejo financiranje, rabo javne infrastrukture, reformo javnega sektorja ...

Ocenjujemo, da projekt Mreža sodobnega plesa po dveh letih pušča za sabo mnoge uresničene cilje in mnoge rezultate, ki so trajni in neprecenljivi (izobraževanje, povezovanje akterjev, dve raziskavi ...), a vendarle projekt ob zaključku bolj kot zadovoljstvo z opravljenim evocira željo po več in še bolj razgalja vse pomanjkljivosti organiziranosti sodobnega plesa v Sloveniji. Zato ocenjujemo, da je projekt nujno nadaljevati, a vendarle cilje prilagoditi sedanji situaciji; pričujoči zapis je pospremljen s slabimi obeti (na ministrstvu skoraj ni sogovornika z odločevalsko močjo, ki bi bil pripravljen na dialog, največji oder v

Ljubljani, Cankarjev dom, klesti plesni program zaradi upada občinstva in pomanjkanja sredstev, razpisi zamujajo, ker se obetajo dodatni rezi ...), žal zgloda, kot da bo prihodnje obdobje še težje in da bo mreža bolj kot v odpiranje novega in izboljševanje stanja, usmerjala moči v ohranjanje stanja; kot ključni področji delovanja zato prepoznavamo nadaljevanje in širitev izobraževalnih programov in zagovorništvo v najširšem smislu.